

285.

Rozporządzenie Rady Ministrów

z dnia 5 maja 1926 r..

o stosunku służbowym, uposażeniu i zaopatrzeniu emerytalnem pracowników Państwowego Banku Rolnego.

Na zasadzie § 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. w sprawie zmian w ustawie z dnia 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego (Dz. U. R. P. № 43, poz. 450) zarządza się co następuje:

CZĘŚĆ I.**Przepisy służbowe.****Postanowienia ogólne.**

§ 1. Przepisy niniejsze regulują stosunek służbowy pracowników Państwowego Banku Rolnego z wyjątkiem pracowników, z którymi zostaną zawarte specjalne umowy.

§ 2. Kandydaci do służby w Państwowym Banku Rolnym winni posiadać:

- 1) obywatelstwo polskie,
- 2) nieskazitelną przeszłość,
- 3) kwalifikacje pod względem wykształcenia i przygotowania odpowiednie do zakresu czynności, jakie mają pełnić,
- 4) dobry stan zdrowia,
- 5) wiek, określony w § 3.

Nie mogą być przyjęte do służby osoby, przeciw którym toczy się postępowanie karno-sądowe lub upadłościowe albo też postępowanie o pozbawienie ich własnowolności, a to tak długo, dopóki trwa odnośne postępowanie.

§ 3. Kandydaci do służby winni posiadać ukończony 20 rok życia.

Zasadniczo nie mogą być przyjmowane osoby, które przekroczyły 40 rok życia. Powyżej tego wieku mogą być przyjęte te osoby, które wykazały się dłuższą pracą w służbie państwowej lub samorządowej, w instytucjach finansowych lub poważnych przedsiębiorstwach przemysłowych lub handlowych.

§ 4. Ubiegający się o przyjęcie do służby winni do podania dołączyć:

- 1) metrykę urodzenia,
- 2) dowód obywatelstwa polskiego,
- 3) świadectwa szkolne,
- 4) świadectwa ewentualnej poprzedniej pracy,
- 5) dokładny życiorys—

oraz powołać się na referencje dwóch wiarogodnych osób.

Przed przyjęciem do służby kandydat zostaje poddany badaniu przez lekarza, wskazanego przez Państwowy Bank Rolny.

§ 5. Przyjmowanie do służby (awansowanie) na stanowiska Naczelnego Dyrektora, Dyrektorów Centrali oraz Dyrektorów i Kierowników Oddziałów należy do Ministra Reform Rolnych z zastosowaniem

przepisu § 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. № 43, poz. 450), pozostałych zaś pracowników do Naczelnego Dyrektora.

Naczelnny Dyrektor może przekazać przyjmowanie do służby (awansowanie) pracowników z uposażeniem według grup od XIII do VIII włącznie Dyrektorom względnie Kierownikom Oddziałów.

§ 6. W piśmie, które zawiera postanowienie o przyjęciu do służby w Państwowym Banku Rolnym, należy wymienić stanowisko, na które kandydat zostaje przyjęty, przywiązana do niego grupa uposażenia, miejsce służby i termin zgłoszenia się do służby. Ponadto należy w piśmie zaznaczyć, że przepisy niniejszego rozporządzenia stanowią podstawę stosunku służbowego.

Do pisma winien być dołączony egzemplarz niniejszego rozporządzenia.

§ 7. W razie niezgłoszenia się do służby w terminie w piśmie wyznaczonym, przyjęcie unieważnia się, o ile kandydat w ciągu dni dziesięciu od wyznaczonego terminu nie usprawiedliwi zwłoki.

Czas służby liczy się od dnia rzeczywistego objęcia służby.

§ 8. Przy objęciu służby składa pracownik pisemne oświadczenie, że znane mu są przepisy niniejszego rozporządzenia oraz że poddaje się tym przepisom i ewentualnym ich zmianom.

Pracownicy składają przy objęciu służby przyrzeczenie służbowe według następującej rotty:

„Przyrzekam na powierzonym mi stanowisku spełniać swe obowiązki gorliwie i sumiennie, przestrzegać ściśle obowiązujących przepisów i wykonywać dokładnie polecenia swych przełożonych, zachować tajemnicę służbową, dbać o dobro instytucji, zachowywać się w służbie i poza służbą w sposób, odpowiadający godności instytucji i mego stanowiska”.

§ 9. Małżonkowie, krewni w linii prostej (wstępnej i zstępnej) lub przysposobieni, krewni w bocznej linii do trzeciego oraz powinowaci do drugiego stopnia włącznie nie mogą pracować razem w jednym dziale pracy. Pracownicy pozostający w wyżej wymienionym stosunku nie mogą również jednocześnie pracować w działach kasowych, gospodarczych lub innych z jednej, a w działach rachuby i kontroli z drugiej strony, o ile pierwsze podlegają drugim pod względem rachunkowości i kontroli.

§ 10. Pracownicy, którzy nie ukończyli jeszcze pięciu lat służby w Państwowym Banku Rolnym w razie powołania do obowiązkowej służby wojskowej w wojsku stałym zostają zwolnieni ze służby.

Pracownicy, którzy ukończyli pięć lat służby w Państwowym Banku Rolnym, otrzymują w razie powołania do obowiązkowej służby wojskowej w wojsku stałym bezpłatny urlop.

Pracownicy, powołani na perypodyczne ćwiczenia wojskowe, otrzymują na czas odbywania tych ćwiczeń płatny urlop.

Na wypadek powołania do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej będą pracownicy trakto-

wani pod względem uposażenia i trwania stosunku służbowego narówni z funkcjonariuszami państwowymi.

§ 11. Dla każdego pracownika winien być prowadzony wykaz stanu służby, do którego wpisuje się wszystkie istotne dane, dotyczące pracownika i przebiegu jego służby, w szczególności zaś okoliczności, mające wpływ na przyznanie wyższego uposażenia, wymiar zaopatrzenia emerytalnego oraz zaopatrzenia wdowiego i sierociego.

Wzór wykazu stanu służby oraz sposób jego wypełniania i prowadzenia ustali Dyrekcja Państwowego Banku Rolnego.

Obowiązki.

§ 12. Pracownik obowiązany jest spełniać swe obowiązki gorliwie i sumiennie oraz dbać o dobro instytucji.

Pracownik obowiązany jest zapoznać się dokładnie z obowiązującymi przepisami i nie może tłumaczyć się ich nieznaną.

Pracownik odpowiedzialny jest za ściśle przestrzeganie obowiązujących przepisów oraz poleceń swych przełożonych i obowiązany jest pokrywać szkody, wynikłe z jego winy.

O ile polecenie służbowe jest w przekonaniu pracownika niezgodne z obowiązującymi przepisami lub przeciwne dobru instytucji, pracownik obowiązany jest sprostowanie swoje wyjawiać przełożonemu, lecz w razie potwierdzenia zlecenie to wykonać. W tym wypadku, o ile polecenie było ustne, może pracownik żądać potwierdzenia jego na piśmie.

§ 13. Pracownik obowiązany jest zachować w ścisłej tajemnicy stosunki Banku z jego klientami, a w szczególności wysokość udzielanych kredytów, nazwiska osób i nazwy instytucji, korzystających z kredytów, nazwiska właścicieli depozytów i wartość tych depozytów, zastawy, stan kont czekowych i książeczek oszczędnościowych klientów i t. p. Wyjaśnień, dotyczących depozytów, zastawów, kont czekowych i książeczek oszczędnościowych, może pracownik udzielać tylko wylegitymowanym ich właścicielom. Pochodzące od władz i urzędów pisma o informację w sprawie stosunków majątkowych lub kredytowych klientów Banku należy kierować do Dyrekcji.

Obowiązany jest również pracownik zachować w ścisłej tajemnicy dane o wysokości szacunku gruntów przy kupnie przez Bank nieruchomości ziemskich oraz przy udzielaniu kredytów, zabezpieczonych hipotecznie.

Nie wolno dozwalać osobom niepowołanym wglądu do ksiąg i aktów Państwowego Banku Rolnego.

Poza wyżej wymienionymi sprawami pracownik obowiązany jest zachować w ścisłej tajemnicy wszelkie sprawy, o których powziął wiadomość przy wykonywaniu swych obowiązków służbowych, a które Dyrekcja w drodze zarządzenia za poufne uzna.

Obowiązek zachowania tajemnicy służbowej trwa zarówno w czasie pełnienia służby, jak i po rozwiązaniu stosunku służbowego.

Pracownikowi nie wolno wytaczać w prasie spraw, dotyczących instytucji oraz jego stosunku służbowego.

§ 14. Pracownik powinien zachowywać się wobec swych przełożonych z należytym szacunkiem, w stosunku zaś do innych pracowników oraz klientów z uprzejmością i taktem.

Poza służbą powinien pracownik zachowywać się w sposób, odpowiadający godności instytucji i swego stanowiska.

§ 15. Wszelkie prośby i zażalenia w sprawach, wynikających ze stosunku służbowego, pracownik powinien wносить w drodze służbowej na ręce bezpośredniego przełożonego, który winien je, o ile sprawa nie należy do jego kompetencji, przedstawić bezzwłocznie władzy właściwej wraz ze swoją opinią.

§ 16. Pracownikowi nie wolno żądać, ani przyjmować darów w jakiejkolwiek postaci, ofiarowywanych w związku z wykonywaniem przez niego obowiązków służbowych bezpośrednio lub pośrednio jemu lub jego rodzinie, oraz wogóle przysparzać sobie lub rodzinie jakichkolwiek korzyści przez wykonywanie swego stanowiska.

§ 17. Pracownik obowiązany jest przestrzegać ściśle ustanowionych godzin pracy.

Rozkład godzin pracy ustalają zarządzenia Naczelnego Dyrektora Państwowego Banku Rolnego.

O ile ważne względy służbowe tego wymagają, mogą być pracownicy powoływani do pracy również poza normalnymi godzinami pracy.

§ 18. Bez otrzymania zezwolenia władzy przełożonej może pracownik opuścić służbę tylko w wypadku choroby lub innej nieprzewidzianej, nagłej i ważnej przeszkody. O takich wypadkach powinien natychmiast zawiadomić swego bezpośredniego przełożonego.

Władza może żądać od pracownika udowodnienia przeszkody w pełnieniu obowiązków służbowych, a w przypadku choroby poddać go badaniu lekarskiemu.

Usprawiedliwiona nieobecność na służbie nie pociąga za sobą w zasadzie ujemnych skutków służbowych, ani co do pobierania uposażenia, ani co do innych praw. O ile jednak nieobecność na służbie z powodu choroby trwa dłużej niż 6 miesięcy, można rozwiązać z pracownikiem stosunek służbowy przy zastosowaniu przepisów, zawartych w części III.

Przy obliczaniu sześciomiesięcznego czasu trwania choroby liczy się jako przerwy tylko te okresy czynnej służby, które wynoszą przynajmniej połowę czasu poprzedniej nieobecności z powodu choroby.

O ile służba czynna trwała krócej, nie stanowi ona przerwy, a poszczególne okresy choroby liczy się razem.

O ileby pracownicy Państwowego Banku Rolnego należeli do Kasy Chorych, potrąca się z uposażenia przez czas choroby kwotę zasiłku, pobieranego z Kasy Chorych.

§ 19. Pracownikowi nie wolno oddawać się poza służbą zajęciom, których wykonywanie stoi

w sprzeczności z jego obowiązkami służbowymi, przeszkadza mu w ścisłym pełnieniu obowiązków służbowych, uchybia powadze instytucji lub może wywołać uzasadnione podejrzenie o stronnictwo lub interesowność. Pracownik powinien niezwłocznie donieść na piśmie władzy służbowej o każdym ubocznym zajęciu, i zaniechać takich zajęć, które władza uzna za niedopuszczalne.

Pracownikowi nie wolno:

- 1) grać na giełdzie i uczestniczyć w grach hazardowych,
- 2) pośredniczyć w operacjach bankowych, giełdowych i kredytowych,
- 3) prowadzić na rachunek własny operacji handlowych.

§ 20. Pracownik Państwowego Banku Rolnego obowiązany jest o spostrzeżonych nadużyciach służbowych donieść swemu bezpośredniemu przełożonemu albo Naczelnemu Dyrektorowi lub Dyrektorowi (Kierownikowi) Oddziału względnie Prezesowi Rady Nadzorczej bez względu na osobę, która je popełniła.

P r a w a.

§ 21. Pracownicy otrzymują uposażenie według norm, ustalonych w części II niniejszego rozporządzenia.

§ 22. Pracownicy mają prawo do odprawy względnie do zaopatrzenia emerytalnego, pozostałe zaś po nim wdowa i dzieci — prawo do pensji wdowiej względnie sieroczej według zasad, określonych w części III niniejszego rozporządzenia.

§ 23. W wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, można przyznać pracownikom bezprocentowe zaliczki na uposażenie do wysokości trzymiesięcznych poborów, spłacalne w ratach miesięcznych w okresie czasu nie dłuższym niż dwa lata.

Pracownicy, którzy służą krócej niż rok w Państwowym Banku Rolnym nie mogą otrzymywać zaliczek na uposażenie.

Bliższe przepisy w sprawie udzielania zaliczek wyda Rada Nadzorcza na wniosek Dyrekcji.

§ 24. O ileby pracownicy Państwowego Banku Rolnego byli zwolnieni od należenia do Kas Chorych, będą korzystać z pomocy lekarskiej dla siebie i najbliższej rodziny, mieszkającej z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i pozostającej na ich utrzymaniu, w zakresie ustalonym przez Radę Nadzorczą na wniosek Dyrekcji.

§ 25. Pracownicy Państwowego Banku Rolnego korzystają z urlopów wypoczynkowych zgodnie z ustawą z dnia 16 maja 1922 r. o urlopiach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. № 40 poz. 334) i z rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 11 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. № 62, poz. 464).

Naczelnym Dyrektorem Państwowego Banku Rolnego może, o ile pozwalają na to względy służbowe, przedłużyć w pojedynczych wypadkach wymiar urlopu, ustalony w wyżej wymienionej ustawie z dnia 16 maja

1922 r., a to dla pracowników na stanowiskach kierowniczych do sześciu tygodni, dla woźnych do 3 tygodni. W stosunku do Naczelnego Dyrektora prawo to przysługuje Ministrowi Reform Rolnych.

Ustalenie planu urlopów pracowników Państwowego Banku Rolnego należy do Naczelnego Dyrektora.

Do wymiaru urlopu wypoczynkowego można wliczyć wszystkie urlopy, udzielone pracownikowi w ciągu roku, z wyjątkiem urlopu dla poratowania zdrowia.

Pracownik może tylko wtedy rozpocząć urlop, gdy nie pozostawi żadnych zaległości i w porządku odda swe czynności wyznaczonemu zastępcy.

Urlopy wypoczynkowe mogą być z ważnych względów służbowych w każdym czasie przerwane lub przeniesione na inny czas w obrębie danego roku kalendarzowego.

Pracownikowi, którego odwołano z urlopu, zwrócić należy koszty podróży tam i z powrotem, spowodowane przerwaniem urlopu według norm, ustalonych dla podróży służbowych.

§ 26. Pracownikowi może być udzielony poza urlopem wypoczynkowym, w wyjątkowych wypadkach urlop dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych. Udzielenie urlopu dłuższego niż tydzień należy do Naczelnego Dyrektora.

Pracownik może otrzymać urlop dla poratowania zdrowia na podstawie świadectwa lekarza, do którego zostanie przez Państwowy Bank Rolny skierowany. Udzielenie takiego urlopu należy do Naczelnego Dyrektora.

Gdy urlop dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych trwa dłużej niż miesiąc, urlop zaś dla poratowania zdrowia dłużej niż sześć miesięcy, wstrzymuje się za dalszą część urlopu uposażenie i czasu tego urlopu nie zalicza się do czasu służby.

Przy obliczaniu 6-miesięcznego, względnie 1-miesięcznego czasu trwania urlopu ma analogiczne zastosowanie postanowienie zawarte w ustępie 4 § 18.

Odpowiedzialność służbowa.

§ 27. Pracowników, którzy naruszają obowiązki swego stanowiska przez czyn, zaniechanie lub zaniedbanie, pociąga się niezależnie od ich sądowej odpowiedzialności karnej lub cywilnej do odpowiedzialności służbowej według przepisów niniejszego rozporządzenia.

§ 28. Za naruszenie obowiązków służbowych nakłada się następujące kary:

- 1) upomnienie,
- 2) karę pieniężną do wysokości 25% jednomiesięcznego uposażenia,
- 3) nagana,
- 4) wstrzymanie posunięcia w szczeblach uposażenia naprzeciąg czasu od roku do lat trzech,
- 5) odliczenie lat służby od roku do lat trzech,
- 6) obniżenie grupy uposażenia o jedną lub dwie połączone z zawieszeniem możliwości awansu naprzeciąg jednego roku do lat trzech i ewentualnie z przeniesieniem na niższe stanowisko,

7) wydalenie ze służby:

- a) ze zmniejszeniem zaopatrzenia emerytalnego względnie odprawą do 50%,
- b) z pozbawieniem zaopatrzenia emerytalnego względnie odprawy.

§ 29. Nakładanie kar, przewidzianych w § 28 pod 1) — 4), należy do Naczelnego Dyrektora, a o ile chodzi o pracowników Oddziałów do Dyrektorów względnie Kierowników Oddziałów.

Nakładanie kar, przewidzianych w § 28 pod 5) — 7), należy do Dyrekcji.

Na Naczelnego Dyrektora, Dyrektorów Centrali oraz Dyrektorów i Kierowników Oddziałów nakłada kary Minister Reform Rolnych, który może przed nałożeniem kary zażądać opinii Rady Nadzorczej.

§ 30. Kary wymienione w § 28 pod 1) i 2) nakłada się za przewinienia mniejsze jako to: zaniedbywania się w pracy, lekceważenie wydanych zarządzeń, niewłaściwe zachowanie się w służbie lub poza służbą.

Przed nałożeniem kary należy dać obwinionemu pracownikowi możliwość usprawiedliwienia się.

O nałożonej karze należy pracownika zawiadomić na piśmie.

Kar, o których mowa w niniejszym paragrafie, nie wpisuje się do wykazu stanu służby.

§ 31. Naruszenia obowiązków służbowych, szkódzące interesom i dobru instytucji lub uchybiające powadze instytucji, stanowią występki służbowe, za które nakłada się kary, wymienione w § 28 pod 3) do 7).

Przed nałożeniem kary ma być przeprowadzone wyczerpujące dochodzenie, w czasie którego należy dać obwinionemu wszelką możliwość do usprawiedliwienia się z podniesionych przeciwko niemu zarzutów.

Kary, o których mowa w niniejszym paragrafie, wpisuje się do wykazu stanu służby.

§ 32. Przy karach wstrzymania posunięcia w szczeblach uposażenia i odliczenia lat służby pracownik nie może awansować przez okres czasu, na który kara opiewa.

Przy karze odliczenia lat służby okres czasu, na który kara opiewa, potrąca się z czasu służby i przez okres ten pracownik nie może posuwać się w szczeblach.

W razie obniżenia grupy uposażenia otrzymuje pracownik w niższej grupie uposażenia ten sam szczebel, jaki posiadał w grupie utraconej.

§ 33. Członkom rodziny pracownika, którego wydano z pozbawieniem prawa do zaopatrzenia emerytalnego (§ 28 punkt 7 b), może Rada Nadzorcza w razie okoliczności, zasługujących na szczególne uwzględnienie, przyznać stały zasiłek na utrzymanie, który jednak nie może przewyższać normalnej ich pensji wdowiej lub sierocej.

Zasiłek taki można przyznać albo już z chwilą wstrzymania wypłaty uposażenia pracownikowi zwolnionemu albo od chwili jego śmierci.

Do powyższego zasiłku mają zastosowanie postanowienia części III niniejszego rozporządzenia, dotyczącej utraty prawa do pensji wdowiej i sierocej.

§ 34. Jeżeli naruszenie obowiązków służbowych ma cechę czynu karygodnego, zagrożonego powszechnymi ustawami karnymi, Prezes Rady Nadzorczej względnie Naczelny Dyrektor składa doniesienie karne właściwej władzy.

§ 35. Pracownik, skazany prawomocnym wyrokiem sądu karnego, zostaje zwolniony ze służby z pozbawieniem prawa do zaopatrzenia emerytalnego względnie odprawy, o ile skazanie pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego.

§ 36. Emeryci Państwowego Banku Rolnego podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za występki służbowe, popełnione w czasie służby czynnej; o ile chodzi o naruszenie tajemnicy służbowej również w wypadku dopuszczenia się go po zwolnieniu ze służby.

Na emerytów tych nakłada się następujące kary:

- 1) czasowe lub stałe zmniejszenie zaopatrzenia emerytalnego,
- 2) w razie szczególnie obciążających okoliczności pozbawienie prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

§ 37. Gdy przeciwko pracownikowi wdrożono postępowanie sądowo-karne lub dochodzenie dyscyplinarne, władza przyjmująca do służby (§ 5) może w każdej chwili zawiesić go w pełnieniu czynności służbowych, o ile ze względu na rodzaj i doniosłość popełnionego występkę wskazane jest usunięcie go od wykonywania obowiązków służbowych.

Pracownika Oddziału może zawiesić tymczasowo w pełnieniu czynności służbowych również Dyrektor (Kierownik) Oddziału, jeżeli ze względu na rodzaj występkę konieczne jest natychmiastowe usunięcie pracownika od wykonywania obowiązków służbowych. Przeciw takiemu zarządzeniu może pracownik w przeciągu dni trzech, licząc od dnia następującego po dniu zawieszenia, wnieść odwołanie do Dyrekcji Państwowego Banku Rolnego.

O ile względem pracownika zarządzono karny areszt sądowy, śledczy (prewencyjny), należy go natychmiast zawiesić w pełnieniu służby.

§ 38. Zawieszenie pracownika w pełnieniu służby kończy się z chwilą wydania decyzji w sprawie dyscyplinarnej.

O ile jednak przyczyny, które spowodowały zawieszenie, odpadną wcześniej, należy zawieszenie uchylić bezzwłocznie po ustaniu tych przyczyn.

Na czas trwania zawieszenia może władza dyscyplinarna (§ 29) ograniczyć uposażenie pracownika do połowy.

§ 39. Jeżeli pracownik został skazany na jedną z kar, wymienionych w § 28 pod 3) do 7), czasu zawieszenia w służbie nie zalicza się do czasu służby, jak również nie wypłaca się pracownikowi części uposażenia, wstrzymanej przez czas zawieszenia.

Jeżeli jednak nie nałożono na pracownika jednej z kar, wymienionych w § 28 pod 3) do 7), czas zawieszenia liczy się do czasu służby czynnej, a oprócz tego należy wypłacić mu część uposażenia, wstrzymaną przez czas zawieszenia.

§ 40. W razie śmierci obwinionego dochodzenie dyscyplinarne bez względu na stadium, w którym się znajduje, podlega umorzeniu, może być jednak przeprowadzone na żądanie ustawowych spadkobierców zmarłego.

Zmiany w stosunku służbowym i rozwiązanie stosunku służbowego.

§ 41. Pracownik może być przeniesiony ze względów służbowych do innej miejscowości na stanowisko nie niższej grupy uposażenia.

Przy przeniesieniach z urzędu należą się pracownikowi koszty przesiedlenia według norm, ustalonych w części II niniejszego rozporządzenia.

Przy przeniesieniach na prośbę pracownika przyznanie w całości lub w części kosztów przesiedlenia zależy od uznania Naczelnego Dyrektora.

W związku z przesiedleniem pracownika należy zwolnić go na czas odpowiedni od pełnienia służby, uwzględniając przytem jego warunki osobiste i rodzinne.

§ 42. Stosunek służbowy między pracownikiem a Państwowym Bankiem Rolnym rozwiązuje się na skutek:

- 1) wypowiedzenia stosunku służbowego przez pracownika,
- 2) wypowiedzenia stosunku służbowego przez władzę (§ 44),
- 3) wydalenia w drodze dyscyplinarnej,
- 4) śmierci pracownika.

§ 43. Pracownik może każdego czasu wypowiedzieć stosunek służbowy z zachowaniem jednomiesięcznego terminu wypowiedzenia, a o ile chodzi o Naczelnego Dyrektora Dyrektorów Centrali, Naczelników Wydziałów Centrali oraz Dyrektorów względnie Kierowników Oddziałów, trzymiesięcznego terminu wypowiedzenia.

Jedno, względnie trzymiesięczny termin wypowiedzenia powinien odpowiadać miesiącom kalendarzowym.

Władza zwalniająca może na prośbę pracownika, o ile względy służbowe na to pozwalają, odstąpić od wyżej wymienionego terminu wypowiedzenia.

Pracownik zwolniony na własną prośbę przestaje pobierać uposażenie i ewentualne inne świadczenia z dniem rozwiązania stosunku służbowego.

W jakich wypadkach pracownik, zwolniony na własną prośbę, ma prawo do zaopatrzenia emerytalnego, normują przepisy części III niniejszego rozporządzenia.

§ 44. Z pracownikiem może być rozwiązany stosunek służbowy w każdym czasie przy zachowaniu następujących terminów wypowiedzenia:

- 1) jeden miesiąc dla pracowników, mających mniej niż rok służby w Państwowym Banku Rolnym;
- 2) trzy miesiące dla wszystkich innych pracowników jak również dla Naczelnego Dyrektora, Dyrektorów Centrali, Naczelników Wydziałów

Centrali oraz Dyrektorów (Kierowników) Oddziałów.

Jedno, i trzymiesięczny termin wypowiedzenia powinien odpowiadać miesiącom kalendarzowym.

Prawo rozwiązywania stosunku służbowego z Naczelnym Dyrektorem, Dyrektorami Centrali oraz Dyrektorami i Kierownikami Oddziałów należy do Ministra Reform Rolnych, z pozostałymi pracownikami do Naczelnego Dyrektora.

Pracownik zwolniony otrzymuje uposażenie wraz z ewentualnymi innymi świadczeniami do końca miesiąca, w którym następuje rozwiązanie stosunku służbowego.

Pracownik zwolniony otrzymuje odprawę względnie zaopatrzenie emerytalne według zasad, ustalonych w części III niniejszego rozporządzenia.

§ 45. W wypadku wydalenia ze służby w drodze dyscyplinarnej otrzymuje pracownik uposażenie do końca miesiąca, w którym został zwolniony.

§ 46. W razie śmierci pracownika znajdującą zastosowanie do wdowy i sierot po nim pozostałych, przepisy części III niniejszego rozporządzenia.

Uposażenie należy się do końca miesiąca, w którym śmierć nastąpiła.

§ 47. Pracownicy winni przed zwolnieniem oddać swe czynności w należytych porządku osobie, wskazanej przez władzę służbową, zwrócić pobrane zaliczki oraz legitymację i inne dokumenty, służące do wykonywania uprawnień służbowych.

Dopiero po zupełnym uregulowaniu tych spraw może pracownik otrzymać odprawę względnie zaopatrzenie emerytalne oraz odpis wykazu stanu służby.

§ 48. Samowolne porzucenie służby przez pracownika pociąga za sobą karę wymienioną w § 28 p. 7 b).

Państwowy Bank Rolny ma prawo żądać zwrotu naprzód wypłaconych poborów, sięgających poza dzień porzucenia służby, jako też żądać, aby pracownik dopełnił wobec Państwowego Banku Rolnego wszystkich obowiązków, przewidzianych na wypadek rozwiązania stosunku służbowego.

§ 49. Pracownik zostaje zwolniony ze służby z utratą wszelkich praw jeżeli okaże się, że uzyskał przyjęcie do służby na podstawie dokumentów fałszywych lub nieważnych, albo wyjdą na jaw okoliczności, niedopuszczające w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia przyjęcia do służby.

CZĘŚĆ II.

Przepisy uposażeniowe.

§ 50. Ustanawia się dla personelu Państwowego Banku Rolnego 13 grup uposażenia, w każdej zaś grupie uposażenia pewna ilość szczebli.

§ 51. Wysokość uposażenia miesięcznego oznaczona w złotych ustalona jest w następującej tabeli:

T A B E L A

Grupa uposażenia	Szczegół uposażenia				
	A	B	C	D	E
I	800	850	900	950	—
II	700	725	750	775	—
III	600	625	650	675	—
IV	500	525	550	575	—
V	420	440	460	480	—
VI	360	375	390	405	—
VII	300	315	330	345	—
VIII	250	260	270	280	290
IX	200	210	220	230	240
X	175	180	185	190	195
XI	150	155	160	165	170
XII	125	130	135	140	145
XIII	100	105	110	115	120

§ 52. Pracownikom, pobierającym uposażenie według grup od I do IV włącznie może Minister Reform Rolnych przyznać na wniosek Rady Nadzorczej dodatek do uposażenia, a mianowicie:

Naczelnemu Dyrektorowi do wysokości 75%,
Dyrektorowi, zastępującemu Naczelnego Dyrektora, do wysokości 40%,
innym pracownikom grupy I do wysokości 30%,
pracownikom grupy II do wysokości 20%,

" " III " " 15%,
" " IV " " 10%,
uposażenia miesięcznego.

§ 53. Zaszeregowania stanowisk służbowych w Państwowym Banku Rolnym do grup uposażenia, wymienionych w tabeli § 51, zastrzega się oddzielnej uchwale Rady Ministrów.

§ 54. Na każdy rok budżetowy ustala Minister Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu na wniosek Rady Nadzorczej ilość stanowisk w poszczególnych grupach uposażenia.

§ 55. W czasie pobierania przez funkcjonariuszy państwowych dodatku stołecznego oraz kresowego (art. 4 ustawy z dnia 9 października 1923 r.—Dz. U. R. P. № 116, poz. 924) dodatki te będą wypłacane również pracownikom Państwowego Banku Rolnego w normach, stosowanych do funkcjonariuszy państwowych.

§ 56. W obrębie danej grupy uposażenia przejście na szczebel wyższy odbywa się automatycznie co 3 lata w stałych terminach półrocznych: 1 stycznia i 1 lipca każdego roku.

Termin posunięcia z jednego szczebla uposażenia do następnego ustala się w ten sposób, że czasu od dnia objęcia służby względnie awansu do najbliższego terminu posunięć nie uwzględnia się.

Do czasokresu posunięć nie zalicza się:

- a) czasu urlopu bezpłatnego (§§ 10 i 26),
- b) czasu zawieszenia w służbie lub osadzenia w areszcie śledczym, o ile nie zapadł wyrok lub orzeczenie uwalniające, względnie o ile nie nałożono jedynie kary wymienionej w § 28 pod 1) i 2),
- c) okresu nałożonej w drodze dyscyplinarnej kary odliczenia lat służby.

Przy ustalaniu terminu najbliższego posunięcia po ustaniu powodu wstrzymującego posunięcie do wyższego szczebla, pierwotny termin posunięcia przesuwa się w ten sposób, iż niepełne półrocze, większe od 3 miesięcy, liczy się za pełne, okresu zaś nieprzekraczającego 3 miesięcy nie bierze się w rachubę.

§ 57. Przy pierwszym otrzymaniu uposażenia oraz przy awansie pracownik otrzymuje uposażenie pierwszego szczebla danej grupy.

Uposażenie pracownika wypłaca się miesięcznie zdołu. Jeżeli termin płatności przypada na dzień wolny od zajęć służbowych, wypłata uposażenia następuje w dniu poprzednim.

§ 58. Prawo do otrzymania uposażenia powstaje dla wstępujących do służby od dnia faktycznego objęcia służby.

W razie awansowania pracownika do wyższej grupy uposażenia, pobory wyższe przysługują mu od najbliższego terminu płatności uposażenia.

§ 59. Pracownikom Państwowego Banku Rolnego mogą być przyznawane nagrody pieniężne i zapomogi w granicach przewidzianego w budżecie na dany rok kredytu, który nie może przekraczać 10% sumy, prelimitowanej na uposażenie pracowników.

Nagrody pieniężne można przyznawać za pracę poza przepisaniem godzinami biurami, spowodowaną wzrostem czynności w pewnych okresach czasu, za szczególnie dodatnie wyniki pracy oraz za prace nie związane ściśle ze stanowiskiem danego pracownika.

Zapomogi można udzielać pracownikowi, który wskutek nadzwyczajnych wypadków i nie z własnej winy znalazł się w ciężkim położeniu materialnym.

Ponadto w zależności od wyników finansowych działalności Państwowego Banku Rolnego może być przyznana z czystych zysków wszystkim względnie niektórym pracownikom Państwowego Banku Rolnego raz do roku gratyfikacja bilansowa, po ustaleniu przez Ministra Reform Rolnych sumy na ten cel przeznaczonej.

Przyznawanie nagród i zapomóg należy do władzy przyjmującej do służby (§ 5), zaś gratyfikacji bilansowej do Rady Nadzorczej.

§ 60. Woźni po przesłużeniu pół roku otrzymują corocznie od Państwowego Banku Rolnego bezpłatne ubranie służbowe (kurtka, spodnie i czapka) oraz co trzy lata płaszcz.

§ 61. Pracownicy otrzymują:

- 1) w razie podróży służbowej do miejscowości położonej poza zwykłym ich miejscem służbowym:
 - a) diety,
 - b) zwrot kosztów podróży;
- 2) w razie przeniesienia z urzędu do innego miejsca służbowego:
 - a) zasiłek w wysokości 1-miesięcznego uposażenia dla utrzymujących rodziny i 1/2-miesięcznego dla samotnych,
 - b) zwrot rzeczywistych kosztów podróży dla przeniesionego, jego żony i dzieci,
 - c) zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego.

§ 62. Dietyienne przy podróżach służbowych wynoszą:

dla pracowników	I grupy uposażenia	25 zł.
" "	II i III	" " 20 "
" "	IV i V	" " 15 "
" "	VI	" " 12 "
" "	VII i VIII	" " 10 "
" "	IX i X	" " 8 "
" "	XI, XII i XIII	" " 6 "

Przy podróżach służbowych do stolicy zwiększa się diety o procent dodatku stołecznego.

Jednostką obliczenia diet jest 24 godzinny okres czasu, liczony od chwili wyjazdu z miejsca służbowego do chwili powrotu do miejsca służbowego, względnie ukończenia podróży. Za przeciąg czasu krótszy, niż 24 godziny, lecz dłuższy ponad 12 godzin, względnie wynoszący 12 godzin, należą się pełne diety, za okres zaś czasu krótszy niż 12 godzin, lecz wynoszący co najmniej 6 godzin, wypłaca się tylko połowę diety.

Diety należą się również za niedziele i święta przypadające w czasie podróży służbowej, tudzież w wypadku zachorowania w czasie podróży przez cały czas pobytu w danej miejscowości, spowodowanego chorobą, pod warunkiem, że choroba jest stwierdzoną świadectwem lekarskim.

§ 63. Zwrot kosztów podróży obejmuje: cenę biletu jazdy koleją lub statkiem lub kosztów przejazdów innymi środkami komunikacji oraz koszty dojazdu na dworzec, względnie do przystani i z powrotem, jak również wydatki na fragarzy.

Pracownikom I i II grupy uposażenia zwraca się cenę biletu pierwszej klasy kolei lub statku, III—VII grupy uposażenia — drugiej klasy, VIII—XIII grupy uposażenia — trzeciej klasy. Jeżeli na statku są tylko dwie klasy, cenę biletu pierwszej klasy zwraca się również pracownikom III—VII grupy uposażenia, drugiej zaś klasy — pracownikom VII—XIII grupy uposażenia. Naczelny Dyrektor ma prawo do zwrotu dopłaty na miejsce sypialne. Inni pracownicy I—III grup uposażenia mogą otrzymać zwrot dopłaty za miejsce sypialne za zgodą Naczelnego Dyrektora.

Tytułem pokrycia kosztów dojazdów do stacji i ze stacji kolejowej względnie do przystani i z przystani oraz wydatków na fragarzy wypłaca się ryczałt, a mianowicie:

pracownikom	I — III	grupy uposażenia	— 6 zł.
"	IV — VII	" "	4 "
"	VIII — XIII	" "	3 "

licząc za dojazd w danej miejscowości tam i z powrotem łącznie.

§ 64. Koszty podróży tudzież koszty przewozu urządzenia domowego muszą być udowodnione oryginalnymi listami przewozowymi, rachunkami lub kwitami. Wyjątek stanowią bilety jazdy koleją lub statkiem.

§ 65. Udającym się w podróż służbową oraz przeniesionym do innej miejscowości przysługuje prawo do zaliczki do wysokości przypuszczalnych kosztów podróży i diet względnie kosztów przeniesienia.

CZĘŚĆ III.

Przepisy emerytalne.

§ 66. Prawo do uposażenia emerytalnego nabywa pracownik po upływie co najmniej dziesięciu lat służby w Państwowym Banku Rolnym w razie zwolnienia ze służby:

- a) w myśl postanowień trzeciego ustępu § 18, punktu 7a § 28, oraz § 44 niniejszego rozporządzenia,
- b) na własną prośbę w wypadkach:
 - 1) trwałej niezdolności do służby, spowodowanej upadkiem sił fizycznych lub umysłowych,
 - 2) ukończenia 60 lat życia,
 - 3) uzyskania prawa do pełnego zaopatrzenia emerytalnego i ukończenia 55 lat życia.

§ 67. Po upływie 5 lat nieprzerwanej służby w Państwowym Banku Rolnym nabywa pracownik wyjątkowo prawo do zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli zwolnienie ze służby nastąpiło z powodu trwałej niezdolności do służby, spowodowanej kalectwem lub chorobą nabytą w związku ze służbą.

§ 68. Bez względu na czas służby w Państwowym Banku Rolnym nabywa pracownik prawo do zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli przyczyną zwolnienia jest trwała niezdolność do służby, spowodowana:

- a) nieszczęśliwym wypadkiem, pozostającym w związku przyczynowym z pełnieniem obowiązków służbowych,
- b) działaniami wojennymi w miejscu pobytu służbowego,
- c) chorobami zakaźnymi, panującymi epidemicznie w miejscu pobytu służbowego.

§ 69. Trwała niezdolność do służby, uzasadniająca prawo do zaopatrzenia emerytalnego, winna być stwierdzona przez komisję lekarską z ramienia Państwowego Banku Rolnego.

§ 70. Pobierający zaopatrzenie emerytalne pracownik, którego zwolnienie nastąpiło z powodu choroby, lub trwałej niezdolności do służby, może być wprzeciągu lat sześciu, licząc od dnia zwolnienia, poddany zarządzeniom Naczelnego Dyrektora badania komisji lekarskiej z ramienia Państwowego Banku Rolnego, a w razie stwierdzenia ustania przyczyny zwolnienia — powołany zpowrotem do służby.

§ 71. Zaopatrzenia emerytalne dla Naczelnego Dyrektora, Dyrektorów Centrali oraz Dyrektorów i Kierowników Oddziałów przyznaje i wymierza Minister Reform Rolnych, dla innych pracowników Naczelnego Dyrektora.

§ 72. Gdyby pracownikowi, lub pozostałej po nim rodzinie oprócz zaopatrzenia, przewidzianego niniejszym rozporządzeniem, służyło z innego tytułu prawo do zaopatrzenia, wypłacanego ze Skarbu Państwa, lub z instytucji państwowej, uprawniony ma prawo wyboru.

§ 73. Pracownik względnie wdowa lub sierota, którzy świadomie wprowadzili Państwowy Bank Rolny w błąd celem uzyskania wyższego wymiaru zaopatrzenia emerytalnego, od przypadającego im w myśl niniejszego rozporządzenia, tracą prawo do dalszego pobierania zaopatrzenia niezależnie od odpowiedzialności sądowo-karnej i obowiązku wynagrodzenia szkody.

§ 74. Do wysługi emerytalnej zalicza się czas służby w myśl postanowień ustępu 2 § 7 niniejszego rozporządzenia.

W razie ponownego przyjęcia na służbę pracownika zwolnionego może być zaliczony czas poprzedniej służby pod warunkiem zwrotu odebranych składek emerytalnych.

W razie ponownego przyjęcia na służbę emeryta Państwowego Banku Rolnego zalicza się przy ponownym zwolnieniu cały czas uwzględniony przy poprzednim wymiarze emerytury.

§ 75. Czas czynnej służby wojskowej, odbytej podczas wojny, w czasie od dnia rozpoczęcia działań wojennych do dnia zawieszenia broni, poprzedzającego zawarcie pokoju, liczy się przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego podwójnie pracownikom, powołanym do służby wojskowej, jako też pełniącym służbę w formacjach wojskowych względnie na terenie operacyjnym, podporządkowanym dowództwu armji. Przy częściowej mobilizacji oblicza się w ten sposób czas służby, odbytej podczas wojny tylko pełniącym służbę w formacjach zmobilizowanych. Czas przebyty w niewoli liczy się pojedynczo, o ile dostać się do niewoli nastąpiło bez winy pracownika.

§ 76. Pracownikowi, który przeszedł na służbę do Państwowego Banku Rolnego bezpośrednio ze służby państwowej, może Dyrekcja Państwowego Banku Rolnego doliczyć do wysługi emerytalnej w Państwowym Banku Rolnym czas służby państwowej polskiej w całości lub części. Czas służby państwowej powyżej lat pięciu może być zaliczony pod warunkiem wpłacenia do funduszu emerytalnego składek po 5% za każdy rok od uposażenia tej gru-

py, krórá pracownik otrzymał przy przyjęciu do Państwowego Banku Rolnego.

Czas służby państwowej ma wpływ jedynie na wymiar nie na uzasadnienie roszczenia do uposażenia emerytalnego, z wyjątkiem wypadku trwałej niezdolności do służby lub śmierci pracownika przed upływem 10 lat służby w Państwowym Banku Rolnym.

W wyjątkowych wypadkach pracownikom, o których mowa w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, może Rada Nadzorcza doliczyć do czasu służby w Państwowym Banku Rolnym czas, podlegający zaliczeniu w służbie państwowej w myśl odpowiednich przepisów bez ograniczeń wprowadzonych ustępem 1 i 2 niniejszego paragrafu.

Uchwała taka wymaga zatwierdzenia Ministra Reform Rolnych.

§ 77. Wykwalifikowanemu pracownikowi, który przeszedł do służby w Państwowym Banku Rolnym ze służby w instytucjach bankowych lub pokrewnych, Rada Nadzorcza, na wniosek Naczelnego Dyrektora może zaliczyć czas poprzedniej pracy zawodowej w ilości nie więcej jak 5 lat w instytucjach i na stanowiskach, których charakter umożliwił pracownikowi nabycie specjalnych kwalifikacyj, mających bezpośrednie zastosowanie w Państwowym Banku Rolnym. Prawa wynikające z powyższego zaliczenia czasu pracy zawodowej nabywa pracownik po przesłużeniu w Państwowym Banku Rolnym 10 lat, oraz pod warunkiem wpłacenia do funduszu emerytalnego składek za lata wstecz w stosunku 10% za każdy rok zaliczony od uposażenia tej grupy, którą pracownik otrzymał po przyjęciu do służby w Państwowym Banku Rolnym.

§ 78. Do wysługi emerytalnej nie wlicza się:

- a) czasu służby odliczonego w drodze kary dyscyplinarnej,

- b) czasu zawieszenia w służbie niepoliczalnego do czasu służby czynnej (§ 39 ustęp 1),

- c) czasu urlopu bez uposażenia (§§ 10 i 26),

- d) czasu służby w Państwowym Banku Rolnym, opartej na specjalnej umowie (§ 1).

§ 79. Przy ostatecznym obliczaniu lat wysługi emerytalnej nie uwzględnia się części roku do 6 miesięcy włącznie, natomiast okres, przekraczający 6 miesięcy, liczy się jako pełny rok.

Postanowienie powyższe nie ma zastosowania przy obliczeniu wymienionego w §§ 66 i 67 niniejszego rozporządzenia pięcio- względnie dziesięcioletniego okresu zaliczalnego do wysługi emerytalnej.

§ 80. Prawo do pobierania zaopatrzenia emerytalnego rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zwolnieniu ze służby.

Uposażenie emerytalne płatne jest miesięcznie zdołu.

§ 81. Podstawę wymiaru zaopatrzenia emerytalnego stanowi zmniejszone o 5% uposażenie ostatnio pobierane w służbie czynnej w myśl postanowień § 51 niniejszego rozporządzenia. Zaopatrzenie emerytalne wynosi do 10 lat wysługi emerytalnej włącznie 40% (czterdzieści procent) i wzrasta za każdy następny rok służby o 2,4% (dwa całe, cztery dziesiąte procent) nie może jednak przenosić 100% podstawy wymiaru.

§ 82. Prawo do pobierania zaopatrzenia emerytalnego gaśnie:

- 1) w razie śmierci emeryta,
- 2) w wypadku nałożenia kary, określonej w § 36 punkt 2,
- 3) gdy emeryt, powołany ponownie do służby w myśl postanowień § 70, odmówi wezwania zgłoszenia się do służby.

§ 83. Prawo do pobierania zaopatrzenia emerytalnego zawiesza się:

- a) w razie ponownego wstąpienia na służbę do Państwowego Banku Rolnego,
- b) w razie utraty obywatelstwa polskiego,
- c) w razie wyjazdu zagranicę, trwającego dłużej niż 6 miesięcy, jeżeli Minister Reform Rolnych na wniosek Naczelnego Dyrektora nie zezwoli na dalsze pobieranie zaopatrzenia emerytalnego zagranicą,
- d) w razie wstąpienia do klasztoru,
- e) na czas piastowania mandatu poselskiego, lub senatorskiego,
- f) gdy emeryt z jakichkolwiek innych powodów, niż wymienione pod a), b), c), d), e), nie pobierał zaopatrzenia przez przeciąg jednego roku.

Zawieszenie prawa do pobierania zaopatrzenia emerytalnego kończy się z ostatnim dniem miesiąca, w którym ustały przyczyny zawieszenia, wymienione pod a), b), c), d), e), względnie nastąpiło zgłoszenie o zaopatrzeniu w wypadku wymienionym pod f).

§ 84. Pracownik zwolniony ze służby w myśl postanowień ustępu trzeciego § 18 i § 44 przed nabyciem prawa do emerytury otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości pełnego jednomiesięcznego uposażenia za każdy rok służby w Państwowym Banku Rolnym.

Odprawa dla Naczelnego Dyrektora, nie może w żadnym razie wynosić mniej niż sześć-miesięczne pełne uposażenie.

Pracownik zwolniony ze służby na własną prośbę bez prawa do uposażenia emerytalnego otrzymuje zwrot wpłaconych składek emerytalnych.

§ 85. Wdowa i sieroty po pracowniku mają prawo do pensji wdowiej, względnie sieroczej jeżeli mąż, względnie ojciec nabył w myśl §§ 66, 67 i 68 prawo do zaopatrzenia emerytalnego, chociażby zmarł przed zwolnieniem ze służby.

§ 86. Pensja wdowia wynosi połowę zaopatrzenia emerytalnego, które zmarły mąż pobierał, względnie do którego miałby w chwili śmierci prawo.

Pensja wdowia po pracowniku poległym lub zmarłym wskutek działań wojennych wynosi połowę pełnego (100%) zaopatrzenia emerytalnego zmarłego męża.

§ 87. Prawo do pensji sieroczej nabywają dzieci ślubne lub uprawnione po ojcu.

Pensja ta wynosi:

- a) dla każdego dziecka, jeżeli wdowa żyje i ma prawo do pensji wdowiej — jedną czwartą część pensji wdowiej,
- b) dla każdego dziecka, jeżeli wdowa nie żyje, lub nie ma prawa do pensji wdowiej — połowę pensji wdowiej,

c) dla jedynej sieroty bez ojca i matki — dwie trzecie pensji wdowiej.

Jeżeli wdowa nie pobiera pensji wdowiej z powodu pobierania zaopatrzenia emerytalnego z tytułu własnej służby, sierotom służy prawo do pensji sieroczej, według postanowień punktu b), względnie c) niniejszego paragrafu.

§ 88. Prawo do pensji sieroczej mogą nabyć dzieci ślubne również po matce.

Jeżeli sierota nabyła prawo do pensji po ojcu i po matce, wypłaca się sierocie pensję wyższą.

Sierota ma prawo do pobierania pensji po matce za życia ojca w razie jego niezdolności do pracy i niemożności zapewnienia jej utrzymania. Pensja po matce wynosi jedną czwartą część zaopatrzenia emerytalnego matki.

Łączna kwota pensji sieroczych nie może ani sama, ani wraz z pensją wdowią przekraczać wysokości zaopatrzenia emerytalnego, które pobierał lub do którego miałby w chwili śmierci prawo zmarły ojciec. Gdyby suma pensji sieroczych albo sama, albo łącznie z pensją wdowią przekraczała wysokość zaopatrzenia emerytalnego, które zmarły ojciec pobierał, lub do którego w chwili śmierci miałby prawo — należy zmniejszyć proporcjonalnie pensje sieroce.

§ 89. Żony i dzieci pracowników, powołanych do służby wojskowej na skutek mobilizacji, którzy zaginęli na terenie działań wojennych, otrzymują od dnia 1 miesiąca następującego po wstrzymaniu uposażenia tymczasową pensję wdowią lub sierocą, w wysokości należnej im ewentualnie stałej pensji.

§ 90. W razie odnalezienia się zaginionego potrąca się na rzecz funduszu emerytalnego przy wypłacie zaległego uposażenia kwotę, wypłaconą jego żonie i dzieciom tytułem tymczasowej pensji.

W razie nieodnalezienia się zaginionego w ciągu dwóch i pół lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym podpisano preliminarja pokojowe, żona, względnie dzieci powinny przed końcem tego terminu przedłożyć orzeczenie sądowe, uznające zaginionego za zmarłego, względnie orzeczenie sądowe, że dowód śmierci należy uważać za ustalony, w przeciwnym wypadku pensja tymczasowa zostaje wstrzymana.

Orzeczenie to stanowi podstawę przyznania stałej pensji.

§ 91. Wdowa nie ma prawa do pensji:

- a) jeżeli zawarcie małżeństwa nastąpiło po zwolnieniu męża ze służby,
- b) jeżeli wspólność małżeńska została sądowo rozdzielona, bez obowiązku męża do utrzymania żony.

Dzieci pozostałe z małżeństwa, zawartego przez emeryta, nie mają prawa do pensji sieroczej.

§ 92. Prawo do otrzymania pensji wdowiej i sieroczej rozpoczyna się z pierwszym dniem miesiąca, następującego po tym miesiącu, za który zmarły pracownik (emeryt) pobrał ostatnio należne mu uposażenie. Dla sierot, które przyszły na świat po tym terminie, prawo do pensji rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca po urodzeniu.

Pensja wdowa i sieroce płatne są miesięcznie zdołu.

§ 93. Prawo do pensji wdowiej lub sieroczej gaśnie:

- a) ze śmiercią wdowy lub sieroty z końcem miesiąca, w którym śmierć nastąpiła,
- b) w razie ukończenia przez sierotę 18 roku życia, lub też wcześniejszego zawarcia związku małżeńskiego.

Sierotom, odbywającym studia w zakładach naukowych państwowych lub prywatnych z prawem publiczności przyznaje się pensję sierocą po ukończeniu 18 roku życia na każdy rok szkolny, aż do ukończenia studiów, nie dłużej jednak, niż do ukończenia 24 roku życia.

W wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących wypadkach, może Rada Nadzorcza na mocy uchwały zatwierdzonej przez Ministra Reform Rolnych zezwolić na dalsze pobieranie pensji sieroczej, także po ukończeniu 18 względnie 24 roku życia.

§ 94. Prawo do pobierania pensji wdowiej i sieroczej zawiesza się:

- a) w razie utraty obywatelstwa polskiego,
- b) w razie wyjazdu zagranicę trwającego dłużej niż sześć miesięcy, jeżeli Minister Reform Rolnych na wniosek Naczelnego Dyrektora nie zezwoli na dalsze pobieranie pensji wdowiej lub sieroczej zagranicą,
- c) w razie wstąpienia do klasztoru,
- d) na czas piastowania przez wdowę mandatu poselskiego lub senatorskiego.

Zawieszenie prawa do pobierania pensji wdowiej lub sieroczej kończy się z ostatnim dniem miesiąca, w którym ustały przyczyny zawieszenia.

§ 95. Wdowa, która weszła ponownie w związek małżeński otrzymuje na swą prośbę wzamian za pobieraną pensję wdowią albo jednorazową odprawę albo zachowuje prawo do pensji wdowiej na wypadek ponownego owdowienia.

Zgłoszenie o odprawę winno nastąpić w ciągu trzech miesięcy od dnia zawarcia ponownego małżeństwa. Odprawa wynosi dla wdów w wieku do 45 lat dwuletnią, powyżej zaś tego wieku jednoroczną kwotę pensji wdowiej.

Gdy wdowa nabędzie prawo do pensji wdowiej z ponownego małżeństwa — otrzymuje w razie powtórnego owdowienia, o ile nie otrzymała odprawy po pierwszym owdowieniu, tę pensję wdowią, która jest wyższą, a jeżeli otrzymała odprawę, pensję wdowią, przysługującą z tytułu ponownego małżeństwa. Wdowa, która wyszła zamaż za obywatela Państwa obcego, otrzymuje odprawę tylko wówczas, jeżeli ustawodawstwo Państwa, którego jest obywatelem, udziela wdowom odprawy, jeżeli wychodzą zamaż za obywatela Państwa Polskiego.

§ 96. W razie przyznania wdowie zaopatrzenia emerytalnego z tytułu własnej służby może ona otrzymać tylko jedno zaopatrzenie według swego wyboru.

§ 97. Wdowa po pracowniku zmarłym w czynnej służbie, nie mająca praw do pensji wdowiej,

otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości połowy kwoty rocznego uposażenia, służącego za podstawę wymiaru zaopatrzenia emerytalnego; w tej samej wysokości otrzymują odprawę sieroty bez ojca i matki w wieku poniżej 18 lat po ojcu, względnie po matce, o ile ci nie nabyli prawa do emerytury, z tem ograniczeniem, że jednocześnie można otrzymać tylko jedną odprawę. Po ukończeniu 18 roku życia do ukończenia 24 lat życia otrzymują sieroty odprawę wyjątkowo wtedy, jeżeli odbywają studia w zakładach naukowych.

Sierotom wypłaca się odprawę niepodzielnie.

Sierotom z różnych małżeństw tego samego pracownika wypłaca się odprawę tylko wtedy, jeżeli wdowa nie skorzystała z tego prawa, albo z prawa tego zrezygnowała na rzecz sierot.

§ 98. W razie śmierci pracownika należy się wdowie, która pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, niezależnie od pensji wdowiej, względnie odprawy pośmiertnej w wysokości trzymiesięcznego ostatnio pobieranego uposażenia.

Pośmiertne należy się w tej samej wysokości wdowcowi, który ze zmarłą pracowniczką pozostawał we wspólności małżeńskiej.

W braku wdowy (wdowca), uprawnionej (nego) do pośmiertnego, należy się pośmiertne w tej samej wysokości niepodzielnie dzieciom ślubnym, uprawnionym i pasierbom zmarłego, o ile zmarły je utrzymywał. W braku wyżej wymienionych członków rodziny zwraca się udowodnione koszty leczenia i pogrzebu do wysokości pośmiertnego innym krewnym lub osobom postronnym, jeżeli zmarły nie pozostawił majątku ruchomego lub nieruchomego wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

§ 99. Jeśli emeryt obejmie jakiekolwiek stanowisko w instytucjach państwowych lub samorządowych, może on pobierać tylko taką część zaopatrzenia emerytalnego, która wraz z tem wynagrodzeniem nie przewyższa uposażenia przywiązanego do tego szczebla grupy uposażenia, do którego emeryt został zaliczony ostatnio w służbie czynnej.

§ 100. Celem zapewnienia wypłaty świadczeń, przewidzianych w części III niniejszego rozporządzenia, tworzy się fundusz emerytalny, który powstaje ze składek pracowników, dopłat Państwowego Banku Rolnego i opłat przewidzianych w następnych paragrafach.

§ 101. Tytułem składki emerytalnej pracownika ustanawia się opłatę w wysokości 5% uposażenia w służbie czynnej, należnego w myśl postanowień § 51. Opłatę pobiera się każdego miesiąca przez potrącenie z uposażenia.

Przy każdorazowym osiągnięciu uposażenia wyżej grupy lub szczebla, pracownicy opłacają na fundusz emerytalny połowę różnicy wysokości uposażenia przez jeden rok. Przez ten czas potrąca się opłatę, ustanowioną w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu od uposażenia pobieranego przed awansem.

§ 102. Wysokość dopłat Państwowego Banku Rolnego do funduszu emerytalnego zostanie okreś-

lona przez Ministra Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu na wniosek Rady Nadzorczej po dokonaniu przez Państwowy Bank Rolny obliczenia ubezpieczeniowo-emerytalnego.

Do tego czasu Państwowy Bank Rolny przyjmuje na siebie wypłacanie wszystkich świadczeń emerytalnych z funduszy obrotowych.

§ 103. Funduszem emerytalnym zarządza Państwowy Bank Rolny na zasadzie osobnych przepisów, uchwalonych przez Radę Nadzorczą, zatwierdzonych przez Ministra Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 104. W razie zmiany zasad zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych analogiczne zmiany mogą być wprowadzone w zasadach niniejszego rozporządzenia.

CZĘŚĆ IV.

Przepisy przejściowe.

§ 105. Przy pierwszym zaszeregowaniu dotychczasowych pracowników Państwowego Banku Rolnego do grup uposażenia przysługuje Ministrowi Reform Rolnych odnośnie do Naczelnego Dyrektora, Dyrektorów Centrali oraz Dyrektorów i Kierowników Oddziałów, Naczelnemu Dyrektorowi zaś odnośnie do wszystkich innych pracowników prawo przyznania w wyjątkowych wypadkach uposażenia według szczebla B lub C.

§ 106. Wypłata uposażenia zdołu pracownikom Państwowego Banku Rolnego obowiązywać będzie od czerwca 1927 r.

Sposób przejścia z wypłaty uposażenia zgóry na wypłatę uposażenia zdołu ustali Dyrekcja Państwowego Banku Rolnego.

§ 107. Pracownikom, którzy pełnili dotychczas służbę w Państwowym Banku Rolnym, zalicza się przy zawiązaniu z nimi stosunku służbowego na mocy niniejszego rozporządzenia do lat służby czas służby w Państwowym Banku Rolnym w charakterze urzędników względnie funkcjonariuszów niższych przed rozwiązaniem z nimi stosunku służbowego na zasadzie § 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. № 43,

poz. 450) łącznie z zaliczonym im do wysługi emerytalnej według przepisów ustaw o państwowej służbie cywilnej względnie o zaopatrzeniu emerytalnem czasem poprzedniej służby względnie pracy zawodowej, ponadto zaś czas służby w Państwowym Banku Rolnym w charakterze pracowników kontraktowych po rozwiązaniu z nimi stosunku służbowego na zasadzie § 21 wyżej wymienionego rozporządzenia. W ten sam sposób liczy się czas służby tym pracownikom, którzy po wejściu w życie powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. wstąpili do Państwowego Banku Rolnego w charakterze pracowników kontraktowych bezpośrednio ze służby państwowej, podlegającej ustawie o państwowej służbie cywilnej.

Czas służby w Państwowym Banku Rolnym w charakterze pracownika kontraktowego zalicza się pod warunkiem wpłacenia składki emerytalnej za ten czas w wysokości 5% wymierzonego na podstawie niniejszego rozporządzenia pierwszego uposażenia.

§ 108. W razie naruszenia obowiązków służbowych, popełnionego w czasie służby w Państwowym Banku Rolnym przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, a pociągającego za sobą skutki dyscyplinarne według postanowień ustawowych lub umownych, obowiązujących w czasie popełnienia naruszenia, będą stosowane postanowienia niniejszego rozporządzenia, dotyczące postępowania dyscyplinarnego, przepisy zaś karno-dyscyplinarne, o ile są łagodniejsze.

CZĘŚĆ V.

Postanowienia końcowe.

§ 109. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Reform Rolnych.

§ 110. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1926 r.

Prezes Rady Ministrów: *Al. Skrzyński*

Kierownik Ministerstwa Reform Rolnych: *Radwan*